

Εξ αφορμής τριών άρθρων, (βλέπε ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ - σελίς 16) Ο Κόσμος 6/5/09 «ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΣΤΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΉ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ» (Α. Καρκαγιάννης), Ο Κόσμος 8/5/09

«ΜΟΙΡΑΙΑ ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ» (του ίδιου), και Ο Κόσμος 12/5/09 «Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ» (του Θ. Βερέμη), αλλά και ένα ακόμα άρθρο του Ευάνθη

Χατζηβασιλείου, στο Βήμα των Αθηνών 24/5/09 «Ο ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΕΝΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ», παρακαλώ επιτρέψτε μου να εκφράσω μερικές σκέψεις στο «Κεφάλαιο» Ελευθέριος Βενιζέλος.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

(1864 - 1936)

Πολιτικός ή Στρατιωτικός Ηγέτης;

Του Βάιου Γκαραγκούνη

Α' ΜΕΡΟΣ

Θα ξεκινήσω απ' το άρθρο του κ. Θάνου Βερέμη ο οποίος εκθειάζει σχεδόν μόνο τα θετικά του Ελ. Βενιζέλου.

«Από την ανόρθωση του 1910-11, τους Βαλκανικούς πολέμους του 1912-13, την έξοδο στον Πρώτο Παγκόσμιο, τις διαπραγματεύσεις στη Λωζάννη, το διακανονισμό των διμερών σχέσεων από το 1928 ως το 1930 και την ευχέρεια να επιλέγει τους αριστούς για συνεργάτες και υπουργούς. Και αναφέρει βαρύγδουπα ονόματα όπως Παπαναστασίου, Καφαντάρη, Σοφούλη, Παπανδρέου κλπ.

Αφού μας υπενθυμίζει πως: «Ότι η βενιζελική παράταξη έχει το μερίδιό της από τις ακρότητες που διαπράχθηκαν κατά την περίοδο του διχασμού, είναι γεγονός αναμφισβήτητο. Καταλήγει: Οι μελετητές του Ελευθέριου Βενιζέλου θα συμφωνήσουν ότι υπήρξε αριστοτέχνης της έγκαιρης ενέργειας και της υλοποίησης του εφικτού. Θα συμφωνήσουν επίσης ότι ουδέποτε του έλειψε η αγάπη για τη χώρα του και προπαντός το θάρρος για να την υπηρετήσει.

Να συμφωνούμε με όλα τα παραπάνω, αλλά να δούμε κι άλλες απόψεις τεκμηριωμένες και ας κρίνουν ελεύθερα οι αναγνώστες.

Τα άλλα τρία άρθρα είναι σχεδόν βιβλίο-παρουσίαση (αναφορά) σε εργασία για το Ελ. Βενιζέλο και έκδοση σε βιβλίο του καθηγητή Κων/νου Σβολόπουλου.

Ο Α. Καρκαγιάννης 6/5/09 γράφει: «Συμπληρώνονται ακριβώς 90 χρόνια από το μοιραίο μεσημέρι της 6ης Μαΐου του 1919, όταν ο Ελ. Βενιζέλος, Πρωθυπουργός τότε της Ελλάδος έλαβε, στο Παρίσι όπου βρισκόταν, επείγον τηλεφωνικό μήνυμα του Λούδ Τζώρτζ, Πρωθυπουργού της Μεγάλης Βρετανίας και ενός από την ισχυρή Τριανδρία της νικηφόρου Αντάντ (Κλεμανσώ, (Γαλλία), Λούδ Τζώρτζ, (Αγγλία) και Ουίλσον, (ΗΠΑ)). Ύστερα από λίγο συνάντησε τον Άγγλο πρωθυπουργό, ακριβώς στις 14.45, ο οποίος αμέσως τον ρώτησε: «Έχετε διαθέσιμο στρατό;». «Έχομεν», απάντησε ο Βενιζέλος, «αλλά περί τίνος πρόκειται»; «Αποφασίσαμεν σήμερα μετά του προέδρου των ΗΠΑ Ουίλσον και του Κλεμανσώ, ότι δέον να καταλάβετε την Σμύρνη».

Χωρίς να το σκεφθεί, να ζητήσει

διευκρινίσεις, για το περιεχόμενο και τη σκοπιμότητα της τολμηρής πρότασης, χωρίς ούτε καν να συμβουλευθεί τη στρατιωτική ηγεσία ο Ελ. Βενιζέλος απάντησε με ενθουσιασμό:

«Είμαστε πανέτοιμοι».

Δυο εβδομάδες μετά, μια ελληνική Μεραρχία αποβιβαζόταν στη Σμύρνη, όπου έγινε ενθουσιωδώς δεχτή. Έτσι τόσο γρήγορα, τόσο απερισκεπτα άρχισε η μεγαλύτερη περιπέτεια της νεότερης Ελλάδας.

Και παρακάτω:

«Ο Ελ. Βενιζέλος πάντοτε ευφυής, γρήγορα κατάλαβε το αδιέξοδο και έσπευσε να απεμπολήσει τις ευθύνες του με τις εκλογές της 1ης Νοεμβρίου 1920 τις οποίες εύκολα μπορούσε να αποφύγει».

Τόσο εύκολα και τόσο απλά απεμπολεί τις ευθύνες του, ένας πολιτικός του ύψους του Ελ. Βενιζέλου! Θα συμφωνήσουμε με τον κ. Αν. Καρκαγιάννη στα παρακάτω απ' το άρθρο (2) (8/5/09).

«Ήταν πράγματι μια «ευκαιρία» την οποία έπρεπε να «δράξουμε;» Μήπως ήταν μια παγίδα στην οποία με εθνικό ενθουσιασμό έπεσε ο πολύπειρος Ελ. Βενιζέλος; Όλη η μετέπειτα πολιτεία των Τριών Μεγάλων της Αντάντ (ιδιαίτερα η στάση τους στο λιμάνι της Σμύρνης τον Σεπτέμβριο του 1922), αλλά και ολόκληρη η διαχείριση της μεταπολεμικής Ευρώπης οδηγεί τη σκέψη μας στην παγίδα παρά στην ευκαιρία».

(Για την ιστορία να πούμε για τη στάση των Μεγάλων -ειδικότερα των Άγγλο-Γάλλων- πως όταν, μετά την κατάρρευση 1922, οι «αλαφιασμένοι» συμρηνιώτες έπεφταν στη θάλασσα ίσως γλιτώσουν απ' το κυνηγητό των «βάρβαρων ασιατών», όταν κάποιοι πλησίαζαν κολυμπώντας στα καράβια τους που ήταν αραγμένα εκεί, όχι μόνο δεν τους βοήθουσαν καν, αλλά τους εμπόδιζαν και τους ξαναπετούσαν στη θάλασσα, ικανοποιώντας ίσως τα σαδιστικά τους ένστικτα, αγναντεύοντας τα «χιλιάδες πνιγμένα κουρμπάνια των άμοιρων» που είχαν κατακλείσει το

λιμάνι της Σμύρνης).

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΗΓΕΤΗΣ

Αναμφισβήτητα ο Ελ. Βενιζέλος αγωνίστηκε σκληρά θαρραλέα κι ασυμβίβαστα με τους πάντες και τα πάντα για την απελευθέρωση και την ένωση του νησιού της γενέτειράς του Κρήτης. Δεν δίστασε να εναντιωθεί μήτε στους Μεγάλους που διαμεσολαβούσαν (διάβαζε διαφέντευαν)

του νησιού ούτε με τους Τούρκους, αλλά ούτε με το διάδοχο Γεώργιο, που ήταν απ' τις 13/1/1898 διορισμένος Ύπατος Αρμοστής. Τελικά η Κρήτη ενώθηκε με την Ελλάδα το 1913

Με την επανάσταση του 1909 στο Γουδί, ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος προσκάλεσε το Ελ. Βενιζέλο να αναλάβει την διακυβέρνηση της Ελλάδος. Και έτσι άρχισαν για το Ελ. Βενιζέλο, και την Ελλάδα, οι μεγάλοι, σκληροί και αδυσώπητοι πολιτικοί

αλλά και στρατιωτικοί αγώνες. Με τους πρώτο και δεύτερο Βαλκανικούς πολέμους, (1912-1913) και με συμφωνίες (συνθήκες) με τη Σερβία, τη Βουλγαρία και το Μαυροβούνιο, και παρ' όλο που σχεδόν το κάθε κράτος πολεμούσε αυτόνομα, η Ελλάδα κατάφερε να διπλασιάσει τα εδάφη της και να απελευθερώσει τη σημερινή Μακεδονία και τη Θεσσαλονίκη που ο ελληνικός Στρατός κατέλαβε στις 26-10-1912. Απελευθερώθηκε και η Ήπειρος και τα Γιάννενα που καταλήφθηκαν στις 21 Φεβρουαρίου 1913. Με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου 10-8-1913 περιήλθε στην Ελλάδα και η Καβάλα. Μπορεί ανεπιφύλακτα να πει κάποιος πως αυτές ήταν οι πιο υπέροχες και ενδοξότερες επιτυχίες του Ελ. Βενιζέλου ως Πρωθυπουργού, αλλά και Υπουργού Στρατιωτικών. Ήταν ίσως η μοναδική φορά που συνεργάστηκαν αρμονικά και άψογα -τρόπον τινά- ο Βασιλιάς και η Κυβέρνησή του. Αν σταματούσαν εκεί οι αγώνες, έστω οι στρατιωτικοί, ο Ελ. Βενιζέλος θα ήταν ο ενδοξότερος των ενδοξότερων Πρωθυπουργών, Κυβερνητών του ελληνικού

Κράτους και της νεότερης ελληνικής Ιστορίας, από στρατιωτικής τουλάχιστον άποψης. υπολείπονται όμως:

Ο «ΔΙΧΑΣΜΟΣ» ΚΑΙ Η «ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ»

Όταν κηρύχτηκε ο πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος Αύγουστος 1914 επήλθε στην Ελλάδα ο «Εθνικός διχασμός». Ο Βασιλιάς Κων/νος ήθελε την Ελλάδα ουδέτερη, αν και έγερνε με το μέρος των Κεντρικών Δυνάμεων Γερμανία-Αυστροουγγαρία - Οθωμανική Αυτοκρατορία και Βουλγαρία, ενώ ο Πρωθυπουργός Ελ. Βενιζέλος τάχτηκε με το μέρος της «Αντάντ» Αγγλία-Γαλλία -Ρωσία (μέχρι 15 /8/1915) Ιταλία, Σερβία ακόμα και η ΗΠΑ κλπ.

«Όταν οι Κυβερνήτες μαλώνουν οι λαοί πληρώνουν με αίμα τα κατώματά τους». Η ουδετερότητα και αδράνεια του Βασιλιά, είχε σαν αποτέλεσμα την εισβολή Γέρμανο- Βουλγαρικών δυνάμεων στην ανατολική Μακεδονία και την αιχμαλωσία και μεταφορά του Δ' σώματος στρατού (400 Αξιωματικοί και 6000 στρατιώτες) στη Γερμανία. Τούτο -αλλά και άλλες αιτίες- συνετέλεσαν στο κίνημα της «εθνικής άμυνας», 16/8/1916 από έλληνες αξιωματικούς με τη βοήθεια της Αντάντ που στο μεταξύ είχε αποβιβάσει στρατεύματα στη Θεσσαλονίκη. Ο Ελ. Βενιζέλος αν και αργεί τάσσεται με το κίνημα και στις 26 Σεπτεμβρίου, στα Χανιά σχηματίζει Κυβέρνηση «τριανδρίας» με το Ναύαρχο Παύλο Κουντουριώτη και το Στρατηγό Παν. Δαγκλή και μεταβαίνουν στη Θεσσαλονίκη.

Ο διχασμός (1914-1917) δημιουργεί πόλωση, και η Ελλάδα χωρίζεται σε δυο μέρη. Απ' τη μια το Κράτος της Θεσσαλονίκης (Μακεδονία Κρήτη και τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου), απ' την άλλη το Κράτος των Αθηνών. Για να θέσουν την Νότια Ελλάδα υπό τον έλεγχό τους οι σύμμαχοι, Γαλλικά θωρηκτά βομβάρδισαν την Αθήνα γύρω απ' το Στάδιο και κοντά στα Ανάκτορα, αποβιβάζοντας και 3000 άνδρες. Μετά από τηλεσίγραφο ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος αναχωρεί (15 Ιουνίου 1917) για την Ελβετία χωρίς να παραιτηθεί των δικαιωμάτων του Θρόνου, και στη θέση του άφησε το δευτερότοκο γιο του Αλέξανδρο.

ΜΗΝ ΧΑΣΕΤΕ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ (ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ) ΜΕΡΟΣ

